

HVA VIL BÆRUM KOMMUNE MED SKOLEBIBLIOTEKENE SINE? HVOR STÅR VI OG HVOR GÅR VI? En uttalelse fra BF i Bærum

Dagens situasjon

Skolebibliotekene i Bærum har tradisjonelt blitt tildelt timetall ut ifra elevtall. Med de nye kuttene i stillingsstørrelsene har stillingene nærmest blitt halvert.

Skolestørrelse	Gammel stillingsstørrelse	Ny stillingsstørrelse
Færre enn 350 elever	53 pst./20 timer per uke	29 pst./11 timer per uke
350-500 elever	67,7 pst./25 timer per uke	35 pst./13 timer per uke
Flere enn 500 elever	80 pst./30 timer per uke	43 pst./16 timer per uke

I tillegg er det slik at de fleste skolebibliotekarene nå jobber på to forskjellige skolebibliotek. Dette gir mindre fleksibilitet for den enkelte skole og en mer stressende arbeidssituasjon for den enkelte skolebibliotekar, som nå får to ulike elev-, foreldre- og lærer-grupper å forholde seg til.

Det er også verdt å merke seg at ikke alle skoler har fått skolebibliotekar i den prosenten de skal ha i henhold til tabellen over. Dette skjer fordi den enkelte skolebibliotekar kun har fått tildelt stillingsprosent i tråd med størrelsen på sin *opprinnelige* stilling.

Et konkret eksempel: En skole går fra å ha skolebibliotekar i 67,7 pst. stilling til bare å ha bibliotekar i 25 pst. stilling. Hele 10 pst. av den «nye» 35 pst. stillingen er dermed ikke besatt. Med så små stillinger blir dette ekstra merkbart. Enda tydeligere blir konsekvensen når det er stillinger på 53 pst. som deles. Tar vi utgangspunkt i en skolebibliotekar med stilling på 67,7 pst. som tilsvarer 25 timer, reduseres stillingen til 13 timer på skole A. Da er det kun 12 timer igjen til skole B, uansett om denne etter tabellen skulle ha vært tildelt en ressurs på 35 pst. eller 43 pst. Dette er en av flere uheldige konsekvenser av omstillingen.

Både ansatte og tillitsvalgte så for seg en deling på to skoler der skolebibliotekaren skulle få **hele stillingen** på den ekstra skolen og dermed kunne øke stillingsprosenten sin totalt. Dette er et viktig moment for oss da mange skolebibliotekarer står i det som kalles «ufrivillig deltid» og ønsker seg større stilling. Dette vil også være mer i tråd med Bærum's politikk om en heltidskultur.

Da det ikke lenger er fare for overtallighet på området, må det nå sørges for at skolene får tilsatt skolebibliotekar i hele skolens tildelte stillingsressurs.

Konsekvensene av kuttene i skolebibliotekertjenesten (f.o.m. skoleåret 2022-23)

Vår mulighet til å fylle rollen som skolebibliotekar i Bærumsskolen er nå kraftig redusert. Tjenesten er halvert, det samme blir også den servicen elever og lærere vil kunne få fra skolebibliotekaren.

Det jobbes nå med å vurdere hvilke tjenester vi fortsatt kan gi, og hvilke oppgaver som bortfaller.

Det har vært kommunens ønske å få til et større samarbeid mellom skolene og folkebiblioteket. Men samarbeid tar tid. Utover det samarbeid som allerede er etablert, f.eks. ved felles biblioteksystem, blir det lite rom for dette. Mange av oss har brukt mye tid på å skaffe til veie klassesett og annet som lærerne ønsker, både fra egne rekker og fra folke- og fylkesbiblioteket. For de minste skolene er dette det første tilbudet som blir borte. Det finnes ikke lenger rom for å kjøre rundt for å hente og levere alle disse bøkene, og den lovede satsingen på bedre transportordning lar vente på seg.

- «Bibliotektimer» på barnetrinnet blir drastisk redusert, både i hyppighet og lengde.
- Mindre mulighet for den enkelte elev til få veiledning fra sin skolebibliotekar.
- Mindre mulighet for samarbeid med lærere på hver skole.
- Mindre mulighet til å legge til rette for veiledning av frivillige som ønsker å gjøre en innsats som f. eks «lesevenner» i skolen og til å gi råd til foreldre om bøker, lesing og lesemotivasjon.
- Vanskeligere å planlegge og organisere større leseprosjekter.
- Vanskeligere å rekruttere og beholde ansatte med de riktige kvalifikasjonene.
- Stor fare for at den faglige kvaliteten i skolebibliotekene gradvis vil synke og forsvinne.
- Bærum bibliotek har ikke ressurser til å dekke opp for elevenes tap av tjenester. Bibliotekets skoleavdeling ble nedlagt for mange år siden, den kommer ikke tilbake.
- Til syvende og sist går dette ut over arbeidet med å fremme elevenes leseglede og elevenes evne til å sette seg inn i og fordype seg i en tekst.

Hva med fremtiden? Hva må gjøres?

Skolebibliotekene i Bærum må bygges opp igjen. En ting er få tilbake ressursene som er skåret vekk, men det må også jobbes for å lage en *standard* som sikrer alle elever et likeverdig tilbud. Bærum bør slå fast hva de vil med skolebibliotekene, da vil kommunen få mer igjen for pengene sine og elevene vil få et bedre pedagogisk utbytte av skolebibliotekene. All forskning peker på at for å lykkes med skolebibliotek er det en forutsetning at skoleeier er klar på hva den ønsker med skolebibliotekene, at rektor har kunnskap om skolebibliotek, og at skolebibliotekaren får en mer formalisert rolle og inkluderes i det pedagogiske arbeidet. Slik det er i dag, er det opp til hver enkelt rektor å finne ut av hvordan skolebiblioteket skal brukes, og det er opp til hver enkelt skolebibliotekar å skape de relasjonene med lærerne som skal til for å få bidra i undervisningen. Dette fører til at skolebibliotektilbudet varierer stort fra skole til skole i Bærum.

Vi viser til at Oslo kommune har tatt konsekvensen av dette og laget en egen kvalitetsplan og standard for skolebibliotekene, som slår fast hvilke mål kommunen har med skolebibliotekene og at skolelederne er ansvarlige for at disse nås. Skoleledelsen i Bærum har vegret seg for å sette profesjonelle mål for skolebibliotekene. Rapportene skoleledelsen har presentert, slik som «Fremtidens skolebibliotek i skolen som samfunnshus», mangler skolebibliotekfaglig forankring og understreker ikke tydelig nok den pedagogiske betydningen av gode skolebibliotek. Hvis Bærum hadde våget å sette seg skikkelige mål med skolebibliotekene og sette en standard, ville det blitt klart at dagens skolebibliotekressurs er utilstrekkelig. Til sammenligning: Oslo beklaget i 2020 at det kun var 30% av skolene som hadde skolebibliotekarstilling på 20 timer eller mer. Etter de siste kuttene har Bærum INGEN skolebibliotekarstillinger på dette nivået.

Dette misforholdet synes likevel ikke å bekymre skoleledelsen i kommunen. Skolebibliotekarenes faglige kompetanse blir ikke verdsatt. Grunnskoleavdelingen har konsekvent nektet å omtale oss som skolebibliotekarere, men heller brukt benevnelsen «biblioteksansvarlig», som igjen undergraver skolebibliotekarenes faglige kompetanse. Vi har merket oss en tendens til å ville omskrive «fortellingen» om Bærums skolebibliotekteneste, og at holdningene i skoleledelsen har smittet over på enkelte av rektorene. Sitatene under er hentet fra en e-post sendt fra en rektor i Bærumsskolen til en skolebibliotekar: «*Bærum kommune pleier å si at alle skolene har en biblioteksansvarlig, men det handler mest om at minst ett menneske på skolen må kunne logge seg inn i fagsystemene og bestille bøker, og stå på navnelisten til skolebiblioteknettverket [...]*» Skolebiblioteket må gjerne betjenes av ufaglærte: «*Det vil da kunne være andre ansatte på skolen som har ledig tid i stillingen sin, da fortrinnsvis en assistent. Det er en løsning andre skoler også har*».

Har virkelig ikke Bærum større vyer for skolebibliotekene? Vi etterlyser et høyere kunnskaps- og ambisjonsnivå for skolebibliotekene i kommunen og et større fokus på kvalitet.

Brit Marit Hope, tillitsvalgt for skolebibliotekarene i BF skole Bærum